

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อโครงการ	โครงการประเมินสถานภาพไทยศึกษา ด้านโบราณคดี
หัวหน้าโครงการ	อาจารย์ ดร. รัศมี ชูทรงเดช ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้วิจัย	อาจารย์อมรา ศรีสุชาติ สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 สงขลา กรมศิลปากร
แหล่งทุน	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
วัตถุประสงค์	1. เพื่อประมวลบรรณานุกรมข้อมูลที่มีเนื้อหาโบราณคดีเกี่ยวกับ ไทยศึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ 2. เพื่อรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏในเอกสารการค้นคว้า วิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับไทยศึกษา 3. เพื่อประมวลบรรณนิทัศน์ตามบรรณานุกรมข้อที่ 1 4. เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลและประเมินสถานภาพงานโบราณคดีที่เกี่ยว กับไทยศึกษา

ระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 ปี (1 มิถุนายน 2540-31 พฤษภาคม 2541)

ขอบเขตการวิจัย

จากการวิจัยข้อมูลโบราณคดี เพื่อนำไปสู่การประเมินสถานภาพไทยศึกษา ด้านโบราณคดีนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา 4 เขตพื้นที่ ประกอบด้วย เขตที่ 1 หมายถึงเขตประเทศไทยปัจจุบัน เขตที่ 2 หมายถึง เขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย เขตที่ 3 หมายถึง เขตใต้ประเทศไทยลงไปจนถึงกลุ่มเกาะในมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และ เขตที่ 4 หมายถึง เขตคอนบนที่ติดต่อกับประเทศไทยปัจจุบันและกับเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย ได้แก่ จีน เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. สืบค้นเอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามขอบเขตที่กำหนด
2. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากเอกสารข้างต้น
3. ทำบรรณนิทัศน์ของเอกสารที่ประมวล
4. จำแนกข้อมูลตามข้อสรุปในบรรณนิทัศน์ โดยถือหลักการจำแนกตามเขตพื้นที่ ๔ เขต ตามขอบเขตที่กำหนดและตามกลุ่มข้อมูล จัดทำตารางแจกแจงข้อมูลตามหลักฐานบ่งชี้และขอบเขตพื้นที่ของแหล่งอ้างอิงพร้อมแผนที่ และวิเคราะห์ตีความตามตารางแจกแจงข้อมูล

5. สังเคราะห์หลักฐานและแนวความคิดที่ได้จากข้อมูล
6. ประเมินผลการสังเคราะห์
7. สรุปผลการประเมินสถานภาพองค์ความรู้ด้านโบราณคดีและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการประเมิน

จากบรรดาเอกสารงานวิจัยที่นำมาประเมินทั้งหมดรวมทั้งสิ้น 190 รายการนั้น พบว่า หลักฐานโบราณคดีที่งานวิจัยเหล่านี้นำมาใช้อ้างอิงเพื่อวิเคราะห์ตีความให้ความหมายต่อเรื่องไทยศึกษา ประกอบด้วย (1) ซากศิขรินจากโครงกระดูกแบบมองโกลอยด์ (ไต) (2) รูปแบบการฝังศพในหม้อไห (3) พิธีกรรมการขุดฟันและถอนฟันหน้า (4) ขวานหินขัดแบบมีบา (5) หม้อสามขา (6) ลวดลายแบบสำหูนธ์-คาลานายบนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด (7) ศิลปะถ้ำ (8) กลองมโหระทึกสำริด (9) หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า (10) การปลูกข้าว (11) ตุ่มหูแบบสิง-สิง-โอ

จากการใช้หลักฐานโบราณคดีข้างต้น นำไปสู่การเสนอแนวคิดทฤษฎีเรื่องไทยศึกษา ในด้านพลวัตวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต 4 แนวคิดทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่กระจายวัฒนธรรม และประชากรเนื่องมาจากการอพยพเคลื่อนย้ายจากเหนือลงใต้ ในภาพรวมและเฉพาะบางส่วนของพื้นที่ทั้ง ๔ เขต
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่กระจายวัฒนธรรมและประชากรเนื่องมาจากการอพยพเคลื่อนย้ายจากตะวันตกไปตะวันออกในภาพรวมของพื้นที่ทั้ง 4 เขต
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมระหว่างภาคพื้นทวีปและหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการเคลื่อนไหวสลับซับซ้อนไปมาระหว่างการให้และรับ ไม่มีเขตพื้นที่ใดผูกขาดการเป็นผู้ให้และผู้รับเพียงอย่างเดียว
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นเองของกลุ่มชนที่ถือกำเนิดบนดินแดนในเขตพื้นที่นั้น ๆ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์แล้วสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ผลการประเมินงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ขาดการใช้หลักฐานโบราณคดีทุกประเภท กล่าวคือมักใช้หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพียง 2-3 ประเภท ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการตีความหมายและวินิจฉัย ความสัมพันธ์ในการใช้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กับเขตพื้นที่ 2 ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมาย ยังมีน้อยเกินไป นอกจากนี้ ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ใช้หลักฐานทางโบราณคดีในส่วนที่เป็นหลักฐานทางโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เรื่องราวสัมพันธ์กับเรื่องไทยศึกษาในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต แต่อย่างใด

Executive Summary

Project Title	Current Research Status of Archaeology on Tai Studies
Principle Investigator	Dr. Rasmi Shoocongdej Department of Archaeology, Faculty of Archaeology Silpakorn University, Bangkok
Researcher	Amara Srisuchat The Tenth Regional Office of Archaeology and Museum, Fine Arts Department, Songkha
Funding Source	The Thailand Research Fund (TRF)

Objectives

1. To synthesize the bibliographies on Archaeology relating to Tai studies
2. To collect archaeological evidence on Tai Studies from existing literature
3. To synthesize annotated bibliography of existing literature
4. To examine and evaluate current research status of archaeology on Tai studies

Research Period 1 year (June 1, 1997-May 31, 1998)

Research Area

Four major geographic areas are covered as follows: area one is a present-day Thailand; area two is where Tai languages are spoken; area three is the area south of Thailand including Malaysia, Indonesia, Brunei, and Philippines; and area four is the area north of Thailand including China, Vietnam, Cambodia and Burma.

Research Methodology

- 1) To survey literature on archaeology relating to Tai Studies
- 2) To classify the literature
- 3) To create an annotated bibliography of the literature
- 4) To classify and analyze archaeological data in frequency tables
- 5) To synthesize archaeological evidence and the theoretical frameworks used

- 6) To examine the validity of the use of the archaeological record and the proposed theoretical frameworks
- 7) To draw conclusions from the existing literature

Results

Based on 190 references, eleven types of archaeological evidence are often utilized by scholars as following: (1) Southern Mongoloid skeletal remains; (2) Jar burial; (3) Teeth deformation; (4) Shoulder adzes; (5) Tripod pottery; (6) Sahyunh-Kalanay style pottery and jewelry; (7) Rock art; (8) Bronze kettle drum; (9) Tree bark cloth beater; (10) Rice cultivation; (11) Ling-ling-O earring.

Four majors theoretical frameworks are proposed by using the mentioned archaeological evidence.

- 1) diffusion and migration from north to south
- 2) diffusion and migration from west to east
- 3) dynamic interaction between people in mainland and insular Southeast Asia
- 4) internal development

In summary, most of the existing research was used only a few archaeological evidence in their proposed hypotheses. In general, only one to three types of evidence are employed which often cause ambiguous interpretations and make it difficult to make tuorough evaluation. Furthermore, none of historical evidence is not applied by archaeologists.